

Projecte lingüístic

CURS 2018/2019

INSTITUT MIQUEL BOSCH I JOVER

ÍNDEX

0. INTRODUCCIÓ	2
1. ANÀLISI DEL CONTEXT	3
2. OFERTA DE LENGÜES ESTRANGERES	6
3. OBJECTIUS EN RELACIÓ AMB L'APRENTATGE I ÚS DE LES LENGÜES	7
4. CRITERIS METODOLÒGICS I ORGANITZATIUS EN RELACIÓ AMB L'APRENTATGE DE LES LENGÜES	10
5. RECURSOS I ACCIONS COMPLEMENTÀRIES	12
6. LA COMUNICACIÓ INTERNA I LA RELACIÓ AMB L'ENTORN	13
7. LA FORMACIÓ I L'ACREDITACIÓ LINGÜÍSTICA DEL PROFESSORAT	13

0. INTRODUCCIÓ

La Llei 12/2009, de 10 de juliol, estableix que els centres educatius han d'elaborar un projecte lingüístic, dins el marc del Projecte Educatiu de Centre, on s'ha d'explicitar i ha de ser el marc de referència del tractament de les llengües a cada centre.

El projecte lingüístic de l'Institut Miquel Bosch i Jover estableix que el català és la llengua vehicular i d'aprenentatge de l'institut, recull les actuacions i estratègies del centre, que han de portar el seu alumnat a ser competent, en català, en castellà i en anglès, i també, per als alumnes que les cursin, el francès i l'alemany.

L'objectiu de tot projecte lingüístic ha de ser l'assoliment per part de l'alumnat de la competència lingüística (oral i escrita), i també el ple domini de les llengües oficials, catalana i castellana, en finalitzar l'ESO, d'acord amb el marc europeu de referència, així com capacitar els alumnes per conviure en una societat plurilingüe i multicultural, també ha de donar resposta a l'atenció lingüística a l'alumnat nouvingut i la seva integració a l'aula ordinària.

El document "Model lingüístic del sistema educatiu a Catalunya" publicat pel Departament d'Ensenyament, concreta els objectius que ha de tenir una educació plurilingüe i intercultural, que són els següents:

- a) Proporcionar a l'alumnat una competència plurilingüe i intercultural, que garanteixi, en acabar l'educació secundària obligatòria, un bon domini de les llengües oficials, català, castellà i occità a l'Aran, i un grau de competència suficient en una o dues llengües addicionals, i la capacitat de conviure en una societat multilingüe i multicultural.
- b) Reforçar el paper de la llengua catalana com a llengua de referència del sistema educatiu i potenciar-ne l'ús per part de l'alumnat.
- c) Capacitar els alumnes per utilitzar totes les llengües del seu repertori individual per al gaudi i la creació estètica, per a l'anàlisi crítica i l'acció social a través del llenguatge, i per actuar de manera ètica i responsable en qüestions d'importància local o global.

- d) Desenvolupar en l'alumnat la capacitat d'utilitzar la seva competència plurilingüe per processar informació vehiculada en diferents llengües amb l'objectiu de construir coneixement nou.
- e) Fer presents en els centres les llengües i cultures dels alumnes d'origen estranger, afavorir-ne el reconeixement, destacar-ne el valor cultural i econòmic i promoure'n la integració educativa.
- f) Despertar en els alumnes la curiositat per altres llengües i cultures, proporcionar-los coneixements sobre com són i com funcionen i afavorir la seva autonomia per aprendre-les al llarg de tota la vida.

1. ANÀLISI DEL CONTEXT

1.1 Context de l'institut

L'institut Miquel Bosch i Jover, al municipi d'Artés, a la comarca del Bages és un centre d'ensenyament secundari de titularitat pública que rep alumnat dels municipis veïns de Calders, Avinyó, Santa Maria d'Oló i Monistrol de Calders. El centre ofereix estudis d'Educació Secundària Obligatòria (ESO) i Batxillerat. És l'únic centre educatiu de secundària públic de la zona.

Artés és un municipi ubicat a la comarca del Bages, al seu extrem oriental, dins la zona de la Vall de la Gavarresa. La seva extensió és de 17,92 km, i l'any 2017 tenia una població, segons l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat) de 5.585 habitants, 472 de nacionalitat estrangera. Aquesta xifra representa un 8,45% del total de la població.

Així mateix, el municipi ha experimentat un important creixement de població, més de 1.000 habitants en els darrers 10 anys, al qual no ha estat aliè, l'arribada de població d'altres països, sobretot del nord d'Àfrica i d'Amèrica del Sud.

La principal activitat econòmica del municipi és la indústria, on destaquen principalment la de transformació de metalls, la indústria càrnia i la del moble. Cal destacar, també, el sector del vi i la vinya.

La resta de municipis tenen menys població: Avinyó té 2.240, 194 de nacionalitat estrangera, un 8,6% del total. Calders amb 962, té únicament un 0,8% de població estrangera, Monistrol de Calders té 677 i un 1,32% de

població estrangera i, finalment, Santa Maria d'Oló amb 1.054 i un 4,45% de població estrangera. Aquest tres darrers municipis pertanyen a la nova comarca del Moianès.

La principal activitat econòmica d'aquests municipis és la indústria i la vinya (en el cas d'Avinyó), el sector primari (Calders i Santa Maria d'Oló), i les pedreres (Monistrol de Calders).

1.2 Procedència de l'alumnat

Hi ha cinc escoles de primària adscrites a l'institut. Són les escoles públiques dels municipis d'Artés, Avinyó, Calders, Monistrol de Calders i Santa Maria d'Oló. Un 90% de l'alumnat del centre prové d'aquestes escoles, a Batxillerat un 10% de l'alumnat prové de l'escola Vedruna d'Artés. El nombre d'alumnes, en els darrers 6 cursos, es manté al voltant dels 410-420.

Aquest curs el percentatge d'alumnes estrangers és d'un 5,36% del total, d'aquests, un 45% provenen del nord d'Àfrica, un 16,6 d'Amèrica central i del Sud, i la resta d'Europa (Rússia, Polònia i Romania).

El percentatge d'alumnat nouvingut en els darrers cinc cursos es molt baix: inferior a l'1%.

1.3 Usos lingüístics dels alumnes

La llengua vehicular del centre és el català, i majoritàriament és la llengua utilitzada per l'alumnat, tant en l'àmbit acadèmic, com a l'hora de l'esbarjo. Cal tenir en compte que més del 80% de les famílies, segons dades proporcionades en el moment de la matrícula parlen català habitualment a casa seva.

1.4 Bagatge lingüístic de l'alumnat i les seves necessitats individuals vinculades als seus resultats acadèmics.

Els resultats de l'alumnat del centre pel que fa a les àrees lingüístiques no s'aparten de manera significativa dels resultats obtinguts de l'alumnat en els altres centres de Catalunya, si ens atenem als resultats de les proves de 4t dels darrers cursos. Com a dada remarcable, destacar el baix grau d'assoliment pel que fa a l'apartat d'expressió escrita, tant en Llengua Castellana, com en Llengua Anglesa, en els resultats del curs 17/18.

Així mateix, analitzats els resultats de les proves de 6è de l'alumnat que s'ha incorporat al centre en els darrers anys, s'observa que hi ha un percentatge molt baix d'alumnat (al voltant d'un 5%) que no supera la competència lingüística, sigui llengua catalana com llengua castellana.

L'alumnat que no ha superat les competències lingüístiques a l'educació primària s'acull a mesures d'atenció a la diversitat, per tal que les assoleixin en el primer curs d'ESO.

Al llarg de tota l'etapa, i d'acord amb el Pla d'Atenció a la Diversitat del centre, s'ofereixen mesures de reforç per tal que tot l'alumnat assoleixi els nivells competencials exigits per la normativa en acabar l'ESO.

1.5 Competència lingüística del professorat

Tot el professorat del centre té l'acreditació de llengua catalana per tal de poder impartir docència a Catalunya.

Quant a les llengües estrangeres, hi ha 4 professores de Llengua Anglesa i una de Llengua Francesa. Una de les professores de Llengua Anglesa té la titulació per impartir llengua alemanya i imparteix aquesta segona llengua en la franja d'optatives d'ESO.

Així mateix, la llengua francesa s'imparteix dins la franja d'optatives.

Un 25% del professorat té l'acreditació de nivell avançat en Llengua Anglesa, i un 12% en Llengua Francesa i Llengua Alemanya.

1.6 Places docents amb perfil professional

El curs 2018/2019 hi ha definides dues places amb perfil de diversitat, una de l'especialitat de Biologia i Geologia, i l'altra d'Orientació Educativa.

2. OFERTA DE LLENGÜES ESTRANGERES

2.1 Primera llengua estrangera

L'anglès és la primera llengua estrangera del centre, atès que és la llengua que cursa tot l'alumnat de la zona a l'educació primària.

Se'n cursen tres hores setmanals a 1r, 3r i 4t d'ESO i 4t a 2n d'ESO, tal i com estableix el decret 187/2015 de 25 d'agost.

Pel que fa al Batxillerat, se'n cursen també 3 hores setmanals, tant a 1r com a 2n.

De les 3 o 4 hores preceptives a la setmana, 1 hora es treballa amb el grup desdoblant, per tal d'afavorir l'adquisició de la competència oral, tant a l'ESO com al Batxillerat.

2.2 Segones llengües estrangeres

El centre ofereix l'opció de cursar una segona llengua estrangera durant l'ESO, a escollir entre Alemany o Francès.

Ambdues llengües poden cursar-se de 1r a 4t d'ESO i llur càrrega lectiva és de 2 hores setmanals dins la franja de matèries optatives.

Per tal de garantir la continuïtat de l'estudi de les segones llengües estrangeres, s'ofereix Francès com a 2a llengua estrangera a 2n curs de Batxillerat.

Està previst que en propers cursos es pugui oferir, també, Alemany, per tal que l'alumnat que l'ha cursat a l'ESO pugui continuar amb l'estudi d'aquesta llengua estrangera.

3. OBJECTIUS EN RELACIÓ AMB L'APRENTATGE I L'ÚS DE LES LLENGÜES

La llengua catalana, llengua vehicular i d'aprenentatge

3.1. *La llengua, vehicle de comunicació i de convivència*

3.1.1. El català, vehicle de comunicació

El català, com a llengua pròpia de Catalunya, és l'eina de cohesió i d'integració entre totes les persones del centre i és la llengua vehicular i d'aprenentatge que es fa servir en les activitats internes i externes de la comunitat educativa: activitats orals i escrites, exposicions del professorat, material didàctic, llibres de text i activitats d'aprenentatge i avaluació, reunions, informes i comunicacions, la interacció entre docents i l'alumnat i la formació..., com també les activitats administratives i les comunicacions entre el centre i l'entorn.

Això no vol dir que el seu ús sigui exclusiu i que no hi hagi una presència regular de la llengua castellana i de la llengua estrangera triada quan escau, òbvia en el cas de les matèries corresponents, i que es puguin utilitzar altres llengües quan l'objectiu de l'activitat o el procés comunicatiu ho requereixi. Les llengües no oficials es poden emprar en les comunicacions per a l'acollida de persones nouvingudes. En aquest cas, els escrits han d'anar acompanyats del text original en català, que serà sempre la versió preferent.

3.1.2. el català, eina de convivència

Al centre hi ha consciència de la necessitat de l'ús del català en la comunicació quotidiana i per això impulsa actuacions d'ús entre la comunitat educativa, ja que s'ha detectat que, de vegades, no és la llengua d'ús en situacions de relació informal.

La voluntat del centre és que la llengua catalana no esdevingui una llengua exclusivament d'aprenentatge i de relacions formals, motiu pel qual vetlla perquè no sigui relegada a aquests àmbits i és per això que n'impulsa l'ús tant oralment com per escrit, per exemple en activitats de biblioteca, activitats extraescolars, tallers, etc.

L'educació intercultural i plurilingüe és una resposta pedagògica del centre a l'exigència de preparar la ciutadania perquè pugui desenvolupar-se en una societat plural i democràtica. Té com a finalitat última la igualtat en drets i oportunitats de totes les persones en un marc de valors compartits per a la convivència. L'educació intercultural i plurilingüe promou espais d'inclusió basats en la igualtat i la necessitat de compartir uns valors

comuns que ajudin a convida en una mateixa comunitat. També promou l'ús de la llengua catalana com a eix vertebrador d'un projecte educatiu plurilingüe, en el marc del respecte a la diversitat lingüística i cultural, com a element de cohesió i igualtat d'oportunitats.

3.2. L'aprenentatge/ensenyament de la llengua catalana

3.2.1. Llengua oral

Cal un bon domini de l'expressió oral per tal d'estar preparats per a entendre i exposar de manera raonada i coherent els missatges comunicatius i les opinions. Això implica aprendre a escoltar, dialogar, raonar i respectar els torns de paraula i les intervencions dels diversos interlocutors.

Es prioritza l'aprenentatge i l'ús dels diversos registres de la llengua oral, tot i que s'incideix de manera específica en la llengua estàndard, sense oblidar les característiques pròpies de la zona: català central. L'objectiu final és que l'alumnat assoleixi la competència comunicativa i tingui un bon coneixement de la varietat estàndard del català de la zona i la utilitzi en els diversos àmbits i registres.

3.2.2. Llengua escrita

El català, com a llengua vehicular, ha de ser la llengua d'escriptura de qualsevol tipus de document, tant dins de l'aula com a fora.

Cal vetllar (el professorat de forma particular i l'equip docent en general) per tal que la llengua en què s'escriuen els exàmens o les diferents proves d'avaluació i els treballs de classe sigui el català, a excepció de les matèries de llengua castellana i llengua estrangera. Aquest punt afecta també tots els documents i comunicats emesos des del centre educatiu tal com s'estableix en el punt 3.1.1. d'aquest document.

El centre impulsarà i potenciarà les estratègies de lectura a través de Plans Impulsors que incrementin la competència comunicativa lingüística i fomentin l'hàbit lector de l'alumnat amb l'objectiu final de millorar el rendiment escolar. En aquest sentit, des de totes les matèries, cal dedicar un temps a la lectura i comprensió, com a element indispensable per al desenvolupament de les competències bàsiques i per a l'assoliment dels objectius educatius de l'etapa secundària.

Dins el projecte curricular es procurarà introduir un temps dedicat al foment de la lectura, activitat que es farà en coordinació amb tot el

professorat de llengües. El centre ha d'expedir la documentació acadèmica en català, sens perjudici del que estableix la Llei de política lingüística. Així mateix, tots els comunicats emesos des del centre es faran en català. La documentació acadèmica que hagi de tenir efectes en l'àmbit de l'Administració de l'Estat o en una comunitat autònoma de fora del domini lingüístic català, ha de ser bilingüe, en català i en castellà.

3.2.3. Relació llengua oral i llengua escrita

Per aconseguir una seqüenciació lògica de les competències comunes, per evitar repeticions innecessàries i per assolir un major rendiment, és imprescindible una bona coordinació de tot el professorat del centre, especialment en les quatre habilitats: lectura, escriptura, expressió oral i comprensió oral. En aquest sentit, també cal tenir en compte les diverses necessitats i habilitats de l'alumnat en cada moment.

Així mateix, les activitats que es promouen des d'altres àmbits, com la biblioteca o l'ús de les TIC, són un bon suport per a la consecució dels objectius dels departaments didàctics de llengües. El professorat de llengua és el responsable d'incentivar l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura, però la resta de professorat ha de col·laborar-hi de manera activa i constant.

3.3 *Llengua castellana i literatura*

Quant als objectius generals de l'etapa, des d'aquest departament es prioritzen els següents:

f) Conèixer, valorar i respectar els valors bàsics i la manera de viure de la pròpia cultura i d'altres cultures en un marc de valors compartits, fomentant l'educació intercultural, la participació en el teixit associatiu del país, i respectar-ne el patrimoni artístic i cultural.

g) Identificar com a pròpies les característiques històriques, culturals, geogràfiques i socials de la societat catalana, i progressar en el sentiment de pertinença al país.

h) Adquirir unes bones habilitats comunicatives: una expressió i comprensió orals, una expressió escrita i una comprensió lectora correctes en llengua castellana i consolidar hàbits de lectura i comunicació empàtica, així com el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.

j) Desenvolupar habilitats per a l'anàlisi crítica de la informació, en diferents suports, mitjançant instruments digitals i d'altres, per transformar la

informació en coneixement propi, i comunicar-lo a través de diferents canals i formats.

p) Valorar la necessitat de l'ús segur i responsable de les tecnologies digitals, tenint cura de gestionar la pròpia identitat digital i el respecte a la dels altres.

Quant a les competències bàsiques de l'àmbit, es prioritzen les següents:

Competència 1. Obtenir informació, interpretar i valorar el contingut de textos escrits de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i acadèmics per comprendre'ls.

Competència 5. Escriure textos de tipologia diversa i en diferents formats i suports amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística.

Competència 8. Produir textos orals de tipologia diversa amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística, emprant-hi els elements prosòdics i no verbals pertinents.

Competència 10. Llegir obres i conèixer els autors i les autores i els períodes més significatius de la literatura catalana, la castellana i la universal.

Actitud 1. Adquirir l'hàbit de la lectura com un mitjà per accedir a la informació i al coneixement, i per al gaudi personal; i valorar l'escriptura com un mitjà per estructurar el pensament i comunicar-se amb els altres.

4. CRITERIS METODOLÒGICS I ORGANITZATIUS EN RELACIÓ AMB L'APRENTATGE DE LES LLENGÜES

Per tal d'assolir objectius fixats en les diferents àrees del currículum el centre du a terme diferents actuacions:

4.1 Pla de Lectura de Centre

El centre disposa d'un pla de lectura propi, implementat des del curs 12/13.

El temps dedicat a la lectura per part de l'alumnat pot variar d'un curs a un altre, i va de dues a quatre hores setmanals. L'alumnat dedica temps de lectura en matèries de l'àmbit lingüístic, en franges horàries que són les mateixes durant tot el curs.

L'alumnat pot escollir el tipus de lectura (llibres, revistes, diaris, còmics).

A les aules ordinàries hi ha armaris amb llibres i revistes, on els alumnes poden escollir el tipus de lectura que faran, si no se la porten de casa.

4.2 Exposicions orals

Totes les matèries del centre han incorporat exposicions orals com a recurs per millorar el domini del català, llengua vehicular de l'institut, del castellà i també de les llengües estrangeres, i per assolir la competència comunicativa en llengua oral que marca la normativa.

4.3 Reunions periòdiques del professorat de llengües

S'estableixen reunions periòdiques (2 vegades al trimestre) per al professorat dels departaments lingüístics, per tal que es coordinin en la manera de treballar, per tal de garantir-ne la coherència metodològica.

El professorat de 4t d'ESO, que forma part del projecte singular "Impuls" té una hora setmanal de reunió, per tal de planificar conjuntament l'ensenyament d'habilitats i estructures comunes a les llengües que cursen.

4.4 Estratègies organitzatives que permeten oferir un aprenentatge més personalitzat.

L'alumnat que presenta dificultats per assolir els continguts de les matèries lingüístiques (Català i Castellà) les cursen en una agrupació flexible. Dues vegades cada trimestre, la CAD (Comissió d'Atenció a la Diversitat) valora si els alumnes han assolit les competències suficients per poder anar a l'aula ordinària.

Quant a l'Anglès, a l'hora desdoblada setmanal, s'agrupen els alumnes amb més dificultats d'aprenentatge, per tal de tenir un seguiment més individualitzat.

5. RECURSOS I ACCIONS COMPLEMENTÀRIES

5.1 Els recursos complementaris

Atès que es tracta d'un centre amb un percentatge molt baix d'alumnat nouvingut, el centre no disposa d'aula d'acollida per atendre aquest tipus d'alumnat, per tant, aquest alumnat s'ha d'incorporar a l'aula ordinària amb recursos específics d'aprenentatge que li permetin poder arribar a ser competents en les dues llengües oficials, també se'ls assignen unes hores d'atenció individual, el curs 18/19 són 5 les hores d'atenció individual dedicades als nouvinguts.

En aquestes 5 hores d'atenció individual, es prioritza la part oral, i es proporciona a l'alumne/-a nouvingut/-da material adaptat per tal que pugui la seva adaptació a l'aula ordinària sigui exitosa.

5.1.1 Auxiliar de conversa de llengua anglesa

Des del curs 15/16, l'institut disposa d'auxiliar de conversa en llengua anglesa, que té atenció directa amb l'alumnat en hores desdoblades, recurs proporcionat per l'AMPA de l'institut, i que ha de servir per millorar la competència oral de l'alumnat.

El curs 18/19 disposem de dos auxiliars de conversa (un a mitja jornada, compartit amb l'escola de primària d'Artés, Dr. Ferrer), dotació que permet que tot l'alumnat es pugui beneficiar d'aquest recurs.

5.2 Accions complementàries

5.2.1 Pla Educatiu d'Entorn

L'Ajuntament d'Artés ha impulsat un Pla Educatiu d'Entorn amb el nom de "Creixem", que preveu en l'objectiu específic 2.5: "Acompanyar l'atenció a la infància i adolescència i llurs famílies", i la primera de les accions que s'hi duren a terme són: "Promoure un espai de coordinació per tractar diferents problemàtiques educatives i socials".

En aquest espai de coordinació s'hi tractaran els temes relacionats amb la incorporació d'alumnat nouvingut al centre i possibles mesures coordinades amb els agents educatius del municipi.

5.2.2 Mobilitat i intercanvis amb altres centres

L'institut realitza intercanvis amb centres d'Alemanya des del curs 2010/2011. Aquests intercanvis són:

A la matèria optativa de Llengua Alemanya, té lloc un intercanvi amb Bugenhagenschule d'Hamburg, que està destinat per a alumnes de 2n i 4t d'ESO, que cursen aquesta optativa. La llengua vehicular de l'intercanvi és l'alemany i el castellà (per als alumnes alemanys).

A 1r curs de Batxillerat, a la matèria d'Anglès, s'hi ofereix un intercanvi amb el Gymnasium Marienschule de la localitat de Bocholt, a Renània del Nord-Westfàlia.

6. LA COMUNICACIÓ INTERNA I LA RELACIÓ AMB L'ENTORN

Tal i com ha quedat recollit a l'apartat 3.1.1 el català és la llengua vehicular i d'aprenentatge i de comunicació, tant del centre com amb l'entorn.

Atès que més del 95% de les famílies el parla, o l'entén, no es creu necessari implementar estratègies per tal que s'utilitzi la llengua catalana en la comunicació amb el centre.

Si alguna família nouvinguda no coneix cap de les dues llengües oficials, es recorre a un traductor, que habitualment sol ser un alumne o exalumne del centre.

En l'actualitat, no hi ha cap activitat planificada en llengües pròpies de l'alumnat nouvingut, per la seva mateixa escassetat.

7. LA FORMACIÓ I L'ACREDITACIÓ LINGÜÍSTICA DEL PROFESSORAT

En els darrers cursos, el centre ha planificat la formació docent, en funció dels resultats de les proves externes, quan s'ha valorat que hi havia aspectes millorables en els resultats de l'alumnat.

Així, el curs 2018/19 s'ofereix l'activitat formativa, dins del programa **araEscrib**, "L'escriptura en un centre educatiu", perquè els resultats de la competència en expressió escrita, en les darreres proves de 4t, no varen ser els esperats, tant en Llengua Castellana, com en Llengua Anglesa.